

Til Finanskomiteen

Vår dato:

13.10.2020

Teknas innspill til Statsbudsjettet 2021

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening er den største masterforeningen i Norge, og den største fagforeningen i Akademikerne med over 85 000 medlemmer. Våre medlemmer har mastergrad eller mer fra tekniske og naturvitenskapelige fagområder.

Konsekvensene av koronapandemien på norsk økonomi vil fortsette inn i 2021. En offensiv satsning på forskning og utvikling er avgjørende for å få oss gjennom den krisen, men også for å sikre at vi opprettholder omstillingstakten til en grønnere økonomi.

Karbonfangst og -lagring (CCS) (kap. 1840)

Tekna er glad for at det etter mange års utsettelse nå blir et fullskalaprojekt for fangst og lagring av CO₂-utslipp fra prosessindustrien på land. Norge har over mange år brukt flere milliarder på forskning og utvikling av CCS, og Equinor har benyttet teknologien i mer enn 10 år offshore på Sleipner og Snøhvit. Fagmiljøene har vært utålmodige, og teknologien har lenge vært klar for oppskalering, og industrialisering. CCS er et nødvendig klimatiltak og en industriell mulighet for verdiskaping og arbeidsplasser som nå må gripes.

Tekna mener at det svekker fullskalaprojektet at Klemetsrud gjøres avhengig av EU-støtte. Vi minner om at det i utgangspunktet lenge var planlagt tre fangstanlegg, deretter to, og nå kun ett anlegg. For god drift av lagringsdelen av prosjektet er det viktig med en stabil forsyning av CO₂ fra flere anlegg. Suksess-kriteriet er volum, og da må flere industrier komme i gang. Avfallsforbrenning er en industri med store utslipp, og med potensiale for et positivt CO₂-regnskap gjennom fangst fra biologisk materiale. Det er vanskelig å se for seg hvordan de store byene kan nå sine CO₂-målsettinger uten fangst fra sine avfallsforbrenningsanlegg.

Samtidig er det nødvendig å øke midler til forskning for å bidra til å utnytte lagringskapasiteten i det norske fullskalaprojektet og til en framtidig utvidelse av lageret og de industrielle mulighetene.

Tekna ber Stortinget avklare at Klemetsrud er en del av det norske fullskalaprojektet.

Tekna ber Stortinget øke midlene til CCS-forskning for å sikre videre utbygging av fangst- og lagringsprosjekter og de industrielle mulighetene for Norge.

Avslutte Avbyråkratiserings – og effektivitetsreformen (ABE-reformen) (kap. 500)

Tekna er kritisk til at offentlig sektor for syvende år på rad får et flatt kutt på 0,5 prosent som følge av ABE-reformen. Tekna har tidligere bedt regjeringen gjennomføre en evaluering av ABE-reformen, for å undersøke konsekvensene kuttene har hatt for de ulike departementene og statlige virksomhetene.

Erfaringene fra de offentlige institusjonene og funnene i Fafo-rapporten *ABE-reformen i staten* viser at reformen ikke har tjent sitt formål. Tekna er av den klare oppfatning om at videreføring av reformen vil bidra til å ytterligere svekke kvaliteten og oppfølgingsarbeidet og det faglige arbeidet i NAV, universitet- og høyskolesektoren og helseforetakene. Når administrative støttefunksjoner reduseres forsvinner ikke arbeidsoppgavene, men overføres til andre ansattegrupper som for eksempel vitenskapelig ansatte i UH-sektoren. Dette er ikke hensiktsmessig og effektiv bruk av denne kompetansen.

Videre frykter Tekna at regjeringens innsats mot useriøse virksomheter og arbeidslivskriminalitet svekkes når ABE-reformen videreføres. ABE-reformen vil i realiteten kunne medføre færre ressurser til sentrale etater.

Tekna ber Stortinget sikre at ABE-reformen ikke videreføres, og at det foreslåtte effektiviseringskuttet for 2021 ikke vedtas.

Virkemiddelapparatet (kap. 920 og 2421)

De tiltakene som regjeringen har igangsatt i løpet av pandemien har gitt et innovasjonsløft. Dette løftet må videreføres. Risikoen man står ovenfor ved å ikke satse videre er lavere omstillingstakt mot en grønnere økonomi.

Regjeringen bevilget i vår 250 millioner kroner til Forskningsrådet for å styrke Innovasjonsprosjekter i næringslivet (IPN). IPN er et treffsikkert tiltak for å stimulere til forskningsaktivitet i bedrifter og FoU-miljøer. Forskningsrådet har i år mottatt svært mange søknader til IPN og har måttet avvist gode prosjekter i næringslivet.

Tekna ber Stortinget om å styrke IPN med 500 millioner kroner, under forutsetning av at bevilgningen skal sikre næringsrettet forskning med høy forskningskvalitet og god kunnskapsspredning gjennom samarbeid mellom bedrifter og FoU-miljø.

Etter- og videreutdanning

Finansieringsmodell for UH-sektoren (kap. 273)

Tekna viser til regjeringens kompetansepolitikk og strategien «Lære hele livet». Ny finansieringsordning for etter- og videreutdanning (EVU) ved universiteter og høyskoler (UH) må på plass. I dag foreligger en rekke søkbare tilskuddsordninger, samt tildelinger knyttet til bransjeprogrammene. Dette finansieringssystemet er svært ressurskrevende og gir økt byråkrati for sektoren. Samtidig videreføres ABE-reformen. Dette gir svake insentiver til å lage EVU-tilbud innen høyere utdanning.

Regjeringen har varslet at et finansieringssystem for EVU skal komme i forbindelse med forslag til ny universitets- og høyskolelov neste vår. Lovforslaget skal fremmes parallelt med melding om styring av universitets- og høyskolesektoren. Det betyr at man ikke vil ha en ny finansieringsordning på plass før tidligst i 2022.

Tekna ber Stortinget forsterke midler til etter- og videreutdanning.

Stortinget ber regjeringen samle tilskudds- og tildelingsordningene på en hensiktsmessig måte for å få ned kompleksiteten og arbeidsmengden knyttet til søknadsprosesser.

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en mindre byråkratisk løsning på finansiering av EVU i forbindelse med fremleggelse av ny lov for UH-sektoren og senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett våren 2021.

Bransjeprogrammer (kap. 3256)

Tekna deltar i to treparts bransjeprogram for kompetanseutvikling der staten og partene i arbeidslivet samarbeider om å øke deltakelsen i kompetanseutvikling innenfor utvalgte bransjer. Det gjelder innen olje og gass og innen elektro-, automasjons-, fornybar- og kraftnæringen.

Både blant operatørene og underleverandørene i disse bransjene skjer det en rask utvikling, og det er stort behov for faglig påfyll blant høyt utdannede. Teknas egne undersøkelser viser at petroleumsbransjen er svært sårbar og at nedbemanning og omstilling vil tilta utover i 2021. Det er derfor viktig at våre fremste kompetansmiljøer innen høyere utdanning nå mobiliseres til å gi korte og treffsikre fleksible tilbud til høyutdanningsgruppene innen disse bransjene.

Neste års bevilgning vil gi ca. 11 millioner kroner til hvert av bransjeprogrammene, noe som betyr mer enn en halvering fra eksisterende nivå.

Tekna ber Stortinget om at det bevilges midler til videreføring ut året 2021 på samme nivå som i år med en helårseffekt, dvs. 30 millioner kroner per program.

Stortinget ber regjeringen sikre at det gis rom for å disponere deler av beløpet til utvikling av fleksible og bransjetilpassede tilbud.

Dagpenger og studiepoeng (kap. 2541)

Som et tiltak i en situasjon med svært mange permitterte og ledige ble det fra 20. april 2020 innført en midlertidig ordning som gjør det lettere å ta opplæring og samtidig beholde retten til dagpenger. Dette er en meget viktig ordning som Tekna forventer at blir permanent, og ønsker regjeringens arbeid med å utforme et nytt regelverk velkommen.

Tekna støtter regjeringens arbeid med lovforslag som sikrer en permanent rett til å ta studiepoenggivende studier mens man mottar dagpenger. Lovendringen må tre i kraft samtidig som midlertidig ordning opphører.

Bredbånd (kap. 541)

Regjeringa foreslår 264,1 millioner kroner til utbygging av bredbånd. Dette vil trolig kunne gi nytt bredbånd til over 15 000 husstander i distriktsområder uten kommersielt grunnlag for utbygging, og midlene skal fordeles på fylkene.

Tekna ber Stortinget legge til rette slik at alle nå får tilgang til et effektivt bredbånd for å kunne delta i digitalt i arbeidsliv, i utdanning og for å kunne bruke de digitale tjenester som er tilgjengelig.